

Soltorgsgymnasiet

2010-11-22

Masergatan 20

781 81 Borlänge

Dnr 43-2010:1397

Skolbeslut för gymnasieskola

efter tillsyn av Soltorgsgymnasiet
i Borlänge kommun

2010-11-22

Rektorerna Per Hamne och Hans Carlsson
Soltorgsgymnasiet
Masergatan 20
781 81 Borlänge

Tillsyn i Soltorgsgymnasiet

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Soltorgsgymnasiet och Borlänge kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Soltorgsgymnasiets elever når behörighet till universitet och högskola över genomsnittet för riket och resultaten har förbättrats från föregående år vilket är positivt. På skolan finns dock en mindre grupp elever som har svårigheter att nå målen för utbildningen. Tillsynen visar att särskilt stöd ges till dessa elever men att arbetet med att utvärdera stödet och arbetet med åtgärdsprogrammen brister. Sammanfattningsvis innebär detta att skolan i vissa avseenden når goda resultat men det är viktigt att arbetet utvecklas så att alla elever når målen.

Skolinspektionen har vid sin tillsyn talat med flera elever på skolan. Elevsamtalen ger en bild av att undervisningen i de flesta ämnena är stimulerande och engagerande. Men samtalen och verksamhetsbesöken visar också att det varierar mellan lärarna hur väl undervisningen är inriktad mot strävansmålen. Även elevernas möjligheter till inflytande över undervisningens utformning varierar mellan lärarna. Skolan behöver därför utveckla arbetet inom dessa områden för att säkerställa att alla elever får en likvärdig skola.

Skolinspektionen har i tillsynen av Soltorgsgymnasiet identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte möjlighet att nå målen (Lpf 94, 2.1 Kunskaper, Mål att uppnå i de frivilliga skolformerna samt kursplanerna).
- Alla elever ges inte fortlöpande information om sin kunskapsutveckling utifrån kursplanernas krav (Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg, Riktlinjer).
- Rektorerna följer inte upp och utvärderar inte de särskilda stödinsatser som ges (Lpf 94, 1.2 Skolans värdegrund och uppgifter, Den enskilda skolans utveckling, Lpf 94, 2.6 Rektors ansvar, 8 kap. 1a§ gymnasieförordningen).
- Målen att sträva mot anger inte inriktningen på skolans arbete i tillräcklig hög grad (Lpf 94, 2. Mål och riktlinjer och Lpf 94, 2.1 Kunskaper, Mål att sträva mot).
- Eleverna ges inte tillräcklig möjlighet till inflytande över utbildningens utformning (5 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpf 94, 2.3 Elevens ansvar och inflytande, Riktlinjer).
- Skolans årliga plan mot kränkande behandling motsvarar inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § 1985 års skollag, 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- De lokala kurserna är inte förenliga med gymnasieförordningen. (2 kap. 14 § gymnasieförordningen).
- Åtgärdsprogrammen uppfyller inte gymnasieförordningens krav (8 kap. 1 a § gymnasieförordningen).
- Utbildningen är inte avgiftsfri (5 kap. 21 § skollagen).
- På skolan är inte ansvarsförhållandena mellan rektorerna klargjorda (2 kap. 2 § 1985 års skollag).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Rektorerne och Borlänge kommun har ansvar för att Soltorgsgymnasiets brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast 3 månader från den dag beslutet för Borlänge kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorerne och Borlänge kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi

Enhetschef

Jane Strandberg

Utredare

Bilagor:**Bilaga 1** Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan**Bilaga 2** Tillsynsprotokoll och bedömningar för Soltorgsgymnasiet

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Borlänge kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Soltorgsgymnasiet den 26 och 27 oktober. Utredare Jane Strandberg och undervisningsråd Stig Westlund har varit ansvariga för tillsynen.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Soltorgsgymnasiet, dels den information som samlats in under besöket. I Soltorgsgymnasiet intervjuades rektorerna, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorerna har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Soltorgsgymnasiet

Skolan	Antal elever
Naturvetenskapsprogrammet	149
Teknikprogrammet	239
Specialutformat program Tvärvetarprogrammet	90
Totalt på skolan	478

Källa: Skolans egna uppgifter september 2010

Soltorgsgymnasiet är beläget i Borlänge skolområde. 1961 invigdes det Högre tekniska läroverket i Borlänge, som kom att kallas Soltorgsskolan, sedermera Soltorgsgymnasiet. Tidigare fick de ungdomar som ville ha teknisk utbildning på gymnasienivå åka till exempelvis Gävle eller Örebro. Skolan har idag 480 elever fördelade på två nationella och ett specialutformat program.

Skolan leds av två rektorer. På skolan finns de nationella programmen, Naturvetenskapsprogrammet med de nationella inriktningarna: Naturvetenskap, matematik och datavetenskap och miljövetenskap, Teknikprogrammet med de lokala inriktningarna: Datorteknik, Teknik och företagande, Virtuellt design samt bygg- och samhällsplanering. På skolan finns också ett specialutformat program, Tvärvetarprogrammet, där eleverna kan välja mot en naturvetenskaplig eller samhällsvetenskaplig bredd.

Lärarna på Soltorgsgymnasiet är organiserade i ämneslag. För varje ämne finns en ämnesansvarig som bl.a. leder och initierar det pedagogiska samtalet samt förslår fortbildningsinsatser i ämneslaget och som fungerar som informationskanal mellan rektorerna och ämneslaget. Flera av de naturvetenskapliga ämnena har dessutom en institutionsansvarig lärare.

Tillsynsprotokoll för Soltorgsgymnasiet

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och tillgång

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan måste vidta åtgärder så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Författningsstöd:

Lpf 94, 2.1 Kunskaper, Mål att uppnå i de frivilliga skolformerna

Kursplanerna

Motivering:

Nationell statistik för gymnasieskolornas kunskapsresultat finns för läsåret 2008/2009. Statistik nedan för läsåret 2009/2010 är skolans egen statistik. Lsåret 2008/2009 uppgick andelen elever som slutförde sin utbildning med slutbetyg till 93 procent. Resultatet vårterminen 2010 var 95 procent. Lsåret 2008/2009 var 88 procent av elever med slutbetyg behöriga till universitet och högskola medan resultatet för läsåret 2009/2010 var 94 procent, vilket är en förbättring från föregående år.

En granskning av andelen behöriga fördelat på elever med svensk respektive utländsk bakgrund visar ingen större skillnad mellan dessa grupper. Inte heller skillnaden mellan kvinnor och mäns resultat avseende detta resultatmått är stor.

Skolans genomsnittliga betygspoäng läsåret 2008/2009 var 14,8, vilket är något högre än genomsnittet i riket. Sett över tid fluktuerar värdet något, men ingen trend observeras. Flickorna på Naturvetenskapsprogrammet och pojkarna på Teknikprogrammet når lägre resultat. Deras genomsnittliga betygsvärde är 0,5-0,6 lägre än för motsvarande i riket. Flickorna på Teknikprogrammet å andra sidan når högre resultat. Deras genomsnittliga betygsvärde är 0,8 högre än för motsvarande i riket.

Den nationella statistiken över kursbetyg för läsåret 2008/2009 framgår att 92 procent till 100 procent av skolans elever når lägst godkänt i kärnämneskurser, två karaktärskurser samt projektarbete.

Skolinspektionens granskning visar att skolan erbjuder eleverna stödundervisning i de ämnen där de riskerar att inte nå målen. Av granskningen framkommer dock att skolan behöver förbättra sin utvärdering av de särskilda stödinsatser som ges.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolan måste ge eleverna fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas krav.

Författningsstöd:

Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg, Riktlinjer

Motivering:

Tillsynen visar att mentorerna erbjuder utvecklingssamtal och skolan har fungerande rutiner för att fånga upp och informera om elever riskerar att inte nå målen i någon kurs. I intervjuer med lärare och elever framgår dock att det finns en variation mellan ämneslärarna hur väl dessa i samtal med eleverna kan beskriva elevers kunskapsutveckling utifrån kursplanernas krav för de högre betygen. Några lärare uttrycker exempelvis vid intervjuer att de avstår från att informera om hur de kommer att värdera elevers resultat för de högre betygen för att undvika att eleverna blir alltför fokuserade på betygsriterier istället för kunskap. Elever uppger i intervjuer att de i enstaka kurser inte får feedback på vad de kan förbättra och att de upplever att de skulle ha presterat bättre om de fått detta.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorerna måste följa upp och utvärdera de särskilda stödinsatser som ges.

Författningsstöd:

Lpf 94, 1.2 Skolans värdegrund och uppgifter, Den enskilda skolans utveckling

Lpf 94, 2.6 Rektors ansvar

8 kap. 1a§ gymnasieförordningen

Motivering:

I intervjuer med lärare, rektorer och annan personal framkommer att det råder osäkerhet om vem som ansvarar för att utvärdera de stödinsatser som ingår i en elevs åtgärdsprogram. Det är även oklart vem som ansvarar för utredningar ska initieras samt

skolans arbetsgång för åtgärdsprogram. I de fall där elevhälsan medverkat vid någon del av arbetet med åtgärdsprogrammet är personalen osäker på om uppföljningen ska ligga på mentorn eller elevhälsan. Den osäkerhet som råder kring ansvaret för uppföljningen leder till att det är oklart om stödåtgärder alltid utvärderas.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Målen att sträva mot måste i högre grad ange inriktningen på skolans arbete.

Författningsstöd:

Lpf 94, 2. Mål och riktlinjer

Lpf 94, 2.1 Kunskaper, Mål att sträva mot

Motivering:

Varken vid intervjuer med lärare eller med rektorerna framkommer att målen att sträva mot som anges i Lpf 94 diskuteras bland lärare och mellan skolledning och lärare. Vid intervjuer med elever, lärare och skolledning samt observationer framkommer att i vilken grad undervisningen bidrar till att lära eleverna lyssna, argumentera och reflektera i allt för stor utsträckning är lärarberoende. På många lektioner och i vissa ämnen ser Skolinspektionen exempel på undervisningen som ger eleverna möjlighet att utveckla lust att lära och nyfikenhet medan det i andra ämnen och lektioner är tvärtom. Eleverna uppger att undervisningen är mer stimulerande i fortsättningskurserna än i kurserna på A-nivå. Rektorerna har en viktig uppgift att säkerställa att eleverna erbjuds en undervisning som är stimulerande i alla ämnen och kurser.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Eleverna måste i större utsträckning ges möjlighet till inflytande över utbildningens utformning.

Författningsstöd:

5 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpf 94, 2.3 Elevens ansvar och inflytande, Riktlinjer

Motivering:

I samband med verksamhetsbesök uppfattar Skolinspektionen att eleverna har möjlighet att vara med och välja om ett arbete ska redovisas genom prov eller inlämning samt att de får vara med och bestämma om när ett arbete ska vara klart. I elev- och lärarintervjuer framkommer att detta är den typ av frågor som eleverna oftast ges inflytande över. Skolinspektionen ser dock få andra exempel på ett reellt inflytande över undervisningens utformning.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Åtgärder måste vidtas så att den årliga planen mot kränkande behandling fullt ut svarar mot gällande författningskrav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Skolan har en likabehandlingsplan som också fungerar som årlig plan mot kränkande behandling. Planen innehåller en översikt av åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling, däremot innehåller den inte tillräckligt tydligt specifika åtgärder som avses genomföras under det kommande året utifrån gjord kartläggning. Vidare saknas en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts. Eleverna på skolan har inte deltagit i framtagandet av planen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och tillgång

Bedömning:

De lokala kurserna måste ses över så att de är förenliga med gymnasieförordningen.

Författningsstöd:

2 kap. 14 § gymnasieförordningen

Motivering:

Tillsynen visar att det vid skolan förekommer lokala kurser som inte motsvarar gymnasieförordningens krav. Skolan erbjuder kursen Persondatorer som till stora delar sammanfaller med nationell kurs DTR1206 vilket inte är förenligt med gymnasieförordningen. Två kurser i Idrott och friskvård, motsvarande 200 poäng, erbjuds vidare inom skolans individuella val. Detta är inte heller förenligt med gymnasieförordningen då de kunskaper och färdigheter som tas upp i kursplanerna tillgodoses helt av de nationella kurserna Idrott och hälsa A och B.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Åtgärdsprogrammen måste utvecklas så att de uppfyller gymnasieförordningens krav

Författningsstöd:

8 kap. 1 a § gymnasieförordningen

Motivering:

Skolan har en nedskriven arbetsgång för arbetet med särskilt stöd. Rutinerna i denna är inte helt tydliga vad gäller ansvaret för upprättandet av åtgärdsprogram. Rutinen anger exempelvis att rektorn ska informeras först efter det att åtgärdsprogram upprättats. Vem som därmed är ansvarig för att elevens behov utreds är oklart vilket också framkommer vid lärarintervjuer. Elevhälsoteamet beskriver att de uppfattar att det varierar mellan lärarna i vilken utsträckning åtgärdsprogram upprättas. Skolinspektionen har i samband med tillsynen av skolan tagit del av några åtgärdsprogram. Det framgår inte av dessa program vilka behov eleven har. Det framgår inte heller av åtgärdsprogrammet när och hur åtgärder ska utvärderas.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Avgifter

Bedömning:

Utbildningen är inte avgiftsfri

Författningsstöd:

5 kap. 21 § skollagen

Motivering:

På skolan anordnas skidresa till Romme under friluftsdag. Elever får som mest betala 260 kronor för utrustning och liftkort. Enligt Skolinspektionens bedömning kan inte 260 kronor anses som en obetydlig kostnad. Att friluftsdagen är frivillig föranleder inte någon annan bedömning eftersom all utbildning ska vara avgiftsfri.

Huvudområde: Enskilds elev rätt

Bedömningsområde: Rektors beslutsfattande

Bedömning:

På skolan måste ansvarsförhållandena mellan rektorena klargöras och det måste säkerställas att varje elev endast har en rektor.

Författningstext:

2 kap. 2 § 1985 års skollag

Motivering:

Rektor ansvarar för en rad olika beslut inom skolan. Ofta är det fråga om beslut som direkt berör enskilda elever. Rättsäkerheten kräver att det är fullständigt klart vem som ska fatta dessa beslut och därmed ansvara för dem. För att garantera rättssäkerheten för eleverna har ansvaret därför lagts på en bestämd tjänsteman. Denne ska benämnas rektor (prop1990/91:18 s.36 ff.).

På Soltorgsgymnasiet, finns två rektorer där den ena rektorn har ett övergripande strategiskt ansvar medan den andre rektorn ansvarar mer för den inre verksamheten och elevhälsan. Ansvarsområdena delas i flera fall vilket ger en otydlig ansvarsfördelning. I

intervjuer med elever på frågan vem som är deras rektor blir svaret vid ett flertal tillfällen att eleverna har två rektorer.